

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Володимир Алікович КРУЧЕК,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Правова культура є невід'ємною складовою професійної готовності поліцейських до виконання службових обов'язків, оскільки саме вона визначає рівень правосвідомості та правової поведінки кожного працівника поліції. Вона охоплює комплекс знань, умінь та навичок, які формують професійний світогляд і підходи до реалізації прав та обов'язків в умовах забезпечення правопорядку. Важливість правової культури у діяльності поліцейських підкреслюється тим, що від їхньої поведінки залежить рівень довіри громадськості до правоохоронних органів, а також ефективність боротьби з правопорушеннями та злочинністю.

Правова культура включає знання законів, розуміння принципів правопорядку та вміння застосовувати норми права у професійній діяльності. Вона формується на основі знання конституційних положень, норм адміністративного, кримінального та інших галузей права, що регулюють діяльність правоохоронних органів. Важливо, щоб поліцейські мали високий рівень правової культури, оскільки це дозволяє їм приймати обґрунтовані рішення у складних ситуаціях, забезпечувати дотримання законності та прав людини, а також запобігати конфліктам, які можуть виникати під час виконання службових обов'язків. Формування правової культури поліцейських є складним і тривалим процесом, що починається ще на етапі навчання у закладах вищої освіти, де вони отримують базові знання з правових дисциплін. У навчальних програмах важливо враховувати не лише теоретичні аспекти права, але й практичні завдання, що допомагають зрозуміти реальні виклики професії. Велика увага повинна приділятися вивченню етики та моральних норм, що регулюють поведінку поліцейського, адже правова культура не обмежується лише знанням законів, а включає також розуміння їхнього морального аспекту та відповідальності перед суспільством. На формування правової культури значний вплив мають не лише освітні установи, але й організаційне середовище, у якому поліцейські працюють. Важливим фактором є внутрішні політики і стандарти, що запроваджуються у правоохоронних органах, які сприяють або перешкоджають розвитку правосвідомості працівників. Керівництво відіграє ключову роль у цьому процесі, оскільки через систему нагляду і контролю забезпечує дотримання етичних та правових норм у повсякденній діяльності поліції. Для того, щоб правова культура була ефективним інструментом у роботі поліцейського, необхідно також створити умови для її розвитку, включаючи постійне підвищення кваліфікації та тренінги з актуальних питань законодавства та правозастосування. Особливу роль у правовій культурі поліцейських відіграє усвідомлення прав та обов'язків не лише перед законом, але

й перед громадою, яку вони покликані захищати. Саме це визначає рівень відповідальності та дисципліни у виконанні службових завдань, що є критичним для ефективної роботи правоохоронних органів. Знання прав і свобод громадян та вміння поважати їх забезпечують високу правову культуру, що сприяє підвищенню рівня довіри суспільства до поліції. Дотримання принципів гуманізму, недопущення дискримінації та застосування справедливих процедур під час правоохоронної діяльності є важливими складовими, що визначають етичну сторону правової культури.

В умовах сучасних викликів, зокрема збройного конфлікту та підвищення рівня злочинності, правова культура поліцейських має забезпечувати гнучкість і адаптивність до нових умов. Це означає, що поліцейські повинні бути готові швидко орієнтуватися в ситуаціях, що змінюються, застосовуючи правові норми для досягнення основної мети — захисту громадян та їхніх прав. Важливим є також розуміння міжнародних стандартів у сфері прав людини, оскільки це дозволяє правоохоронцям впроваджувати найкращі практики у своїй діяльності та запобігати порушенням прав і свобод. Правова культура виступає основою для формування високих професійних стандартів поведінки поліцейських. Вона також визначає рівень їхньої готовності до дій у надзвичайних ситуаціях, де знання правових норм і здатність до швидкої реакції є вирішальними. Це особливо важливо в контексті оперативного реагування на правопорушення, а також під час забезпечення громадського порядку та громадської безпеки. Ефективна професійна діяльність поліції безпосередньо залежить від того, наскільки працівники поліції усвідомлюють і дотримуються правових стандартів у своїй роботі. Низький рівень правової культури може призвести до порушень прав громадян та зниження рівня довіри до правоохоронної системи загалом. На сьогоднішній день актуальним є питання впровадження інноваційних методів навчання і тренінгів, які б сприяли підвищенню правової культури поліцейських. Сучасні технології, такі як електронні платформи навчання, дозволяють забезпечити доступ до актуальної інформації про зміни у законодавстві та міжнародні стандарти. Це особливо важливо в умовах швидкої змінності правового поля, де необхідність постійного оновлення знань стає ключовим аспектом професійної підготовки поліцейських. Також важливим є впровадження інтерактивних методів навчання, що дозволяють відпрацьовувати практичні навички у симульованих ситуаціях, максимально наближених до реальних. Окрім того, значущим є розвиток комунікативних навичок, що дозволяють поліцейським ефективно взаємодіяти з громадськістю. Високий рівень правової культури сприяє формуванню довіри між поліцією та громадянами, що є важливим для забезпечення правопорядку. Успішне комунікування з населенням, роз'яснення правових норм та процедури дій правоохоронців у різних ситуаціях сприяє уникненню конфліктів та непорозумінь. Повага до громадянських прав і свобод, розуміння їхніх потреб та проблем забезпечують довгострокову ефективність діяльності поліції.

На нашу думку, формування правової культури поліцейських має бути неперервним процесом, що охоплює не лише початкову професійну освіту, але й подальше вдосконалення під час служби. Для цього необхідні умови

для професійного розвитку, такі як доступ до спеціалізованої літератури, участь у наукових конференціях, обмін досвідом з колегами з інших країн. Це дозволяє не лише підвищувати кваліфікацію, але й збагачувати професійний досвід, що сприяє підвищенню загального рівня правової культури в органах правопорядку.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що правова культура є основою для формування професійної готовності поліцейських до виконання службових обов'язків. Вона включає знання правових норм, їх застосування на практиці, дотримання етичних стандартів та високий рівень правосвідомості. Для ефективного виконання службових обов'язків поліцейські повинні не лише знати законодавство, але й бути готовими діяти відповідно до принципів правопорядку, забезпечуючи права і свободи громадян. У сучасних умовах важливо розвивати правову культуру як через формальні освітні програми, так і через постійне професійне навчання, що забезпечить високий рівень підготовки поліцейських до виконання їхніх обов'язків на благо суспільства.